

Anvisningar för grävning i allmän mark

Gator, torg, parker och annan allmän platsmark används som utrymme för kommunikation, rekreation, evenemang, upplag och anläggningar till olika ändamål för kommunens företag och invånare. Trafik ska kunna flyta utan störningar liksom den tekniska försörjningen genom kablar och rör.

I Oskarshamns kommun genomförs varje år en hel del grävningsarbeten av varierande storlek och i olika miljöer. Ett grävningsarbete får konsekvenser, oavsett var det genomförs, och det är viktigt att arbetet utförs på rätt sätt för att så långt det är möjligt undvika skador på kommunens egendom samt minimera den negativa påverkan på trafikanter och människor som bor i närheten.

För Oskarshamns kommun är det viktigt att genom långsiktig planering och bra samordning kunna begränsa antalet grävningsarbeten. Likaså är rutiner för ledningsförläggning och krav för återställning väsentliga för framkomlighet och trivsel. Det är viktigt att anpassa grävningstillfällena efter allmänhetens behov och att återställningen efter ett arbete utförs snabbt och håller hög kvalitet.

För att alla som gräver på allmän platsmark ska ha samma förutsättningar har Oskarshamns kommun tagit fram anvisningar för grävning i allmän mark. Den som vill utföra ett grävningsarbete på allmän platsmark inom Oskarshamns kommun ska i förväg söka och få ett grävtillstånd beviljat innan något arbete får påbörjas.

Allmänt

Kommunens ansvar

I Oskarshamns kommun ansvarar kommunstyrelsen för allmän platsmark. Tekniska kontoret är den som utfärdar tillstånd för utförande av arbete på allmän platsmark.

Ansvar för den som gräver

Den som söker grävtillstånd förbinder sig att i sin helhet följa kraven i dessa föreskrifter. Anvisningar som specificerats i grävtillståndet gäller tillsammans med anvisningarna i detta dokument. Om det finns villkor och krav i grävtillståndet som innebär en ändring eller motsägelse av det som står i detta dokument gäller det som står i grävtillståndet.

Den som söker grävtillstånd samt gräver på allmän platsmark ska:

- söka grävtillstånd i god tid innan arbetet påbörjas.
- ta reda på vilken eller vilka fastighets- eller markägare som berörs av grävningsarbetet samt ansvara för att tredje man informeras om arbetet.
- upprätta och få en trafikanordningsplan för arbetet godkänd innan arbetet får påbörjas.

- söka och få andra nödvändiga tillstånd för arbetet beviljade innan arbetet startar. Det kan till exempel vara tillstånd från andra myndigheter som till exempel länsstyrelsen eller kommunens kansli- och miljöavdelning.
- kontakta samtliga berörda ledningsägare för eventuella krav på säkerhetsavstånd (minst 2,5 meter) till befintliga ledningar.
- se till att samtliga ledningsägars ledningar märks ut innan arbetet startar.
- ansvara för att uppbrutet material som kantsten, plattor och liknande lagras så att det kan användas vid återställningen. Materialet ska förvaras på ett sätt så att stöld och skadegörelse undviks och att tredje man inte kommer till skada.
- vidta de åtgärder som krävs för att allmänheten inte ska utsättas för besvär i form av buller, damm, spill eller dålig lukt.
- ha samråd med samhällsbyggnadskontoret i de fall mark- eller schaktarbeten sker inom vattenskyddsområden eller om tillståndsprövning krävs enligt skyddsföreskrifter hos samhällsbyggnadsnämnden.
- vidta åtgärder så att mark, grundvatten och vattendrag inte förorenas av slam, kemikalier, oljor, bensin eller andra miljöpåverkande ämnen.
- se till att arbetsområdet hålls i ett sådant skick att ordning och säkerhet inte åsidosätts fram till att slutanmälan är godkänd.
- ansvara för skador som uppkommer på någon annans anläggning i samband med grävningsarbetet under garantitiden åtgärda uppkomna brister om uppstått på grund av arbetet.

Tillstånd och anmälningar

Avtal

För att anlägga och bevara anläggningar, ledningar med mera i allmän platsmark krävs att ett avtal upprättas mellan anläggningsägaren och kommunen. Där regleras ersättningar och andra villkor av allmän och varaktig natur.

Grävstillstånd

För alla arbeten som innebär grävning i allmän platsmark krävs ett grävstillstånd. Ansökan om grävningstillstånd ska göras via en e-tjänst på kommunens webbplats oskarshamn.se. Ansökan ska göras **minst 15 dagar** före arbetets planerade start.

Det är beställaren av grävningsarbetet som ska ansöka om tillståndet och som har det juridiska ansvaret för att tillståndets villkor följs.

Den som sökt och fått beviljat ett grävningstillstånd ansvarar strikt för att entreprenörer och underentreprenörer i sin helhet följer de villkor och krav som finns i dessa föreskrifter.

Vid bedömningen av ansökan tar kommunen och den som söker grävstillstånd, hänsyn till

- föreslagen ledningsplacering i förhållande till kommunens anläggningar
- skydd av växtlighet
- byggtid med hänsyn till arrangemang och liknande
- arbetsmetod, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Kommunen har rätt att med omedelbar verkan återkalla ett beviljat grävtillstånd om den som har fått tillståndet inte följer de villkor och krav som finns i "Anvisningar för grävning i allmän mark". Kommunen ska meddela återkallandet till den som fått grävtillståndet. Kommunen är inte i någon form ersättningsskyldig om ett återkallande av grävtillstånd sker enligt ovan.

Akut grävning

Akuta grävningsarbeten får påbörjas utan att grävningstillstånd har fåtts. Endast direkt ledningsbrott är orsak till akut grävning och grävtillståndsansökan ska göras omgående.

Trafikanordningsplan (TA-plan)

Vid behov av avstängning eller inskränkning i trafiken på gator, cykelvägar eller gångytor krävs en godkänd trafikanordningsplan innan arbetet får påbörjas. TA-planen är till för att framkomligheten och trafiksäkerheten för gående, cyklister, kollektivtrafik, räddningsfordon och övriga motorfordon ska bli så bra som möjligt.

TA-plan inlämnas till trafikingenjören för godkännande. Ansvaret för att lämna in trafikanordningsplan till kommunen ligger på den sökande eller på den som utför arbetet.

Entreprenören har ansvar att informera berörda fastighetsägare och butiks innehavare vid gatuavstängningar och schaktarbeten och vid större arbeten även allmänheten. Om arbetet hindrar framkomligheten för räddningstjänst, polis, ambulans och kollektivtrafik är det också entreprenörens ansvar att informera dessa instanser. Den godkända TA-planen ska skickas till berörda verksamheter.

Det ska finnas en kopia på godkänd trafikanordningsplan på arbetsplatsen.

För mer information eller för upprättelse av en TA-plan gå in på kommunens webbplats oskarshamn.se.

Arbeten nattetid

I de fall arbeten av trafikskäl måste utföras under lågtrafiktid (22.00 – 06.00) ska entreprenören anmäla detta till kommunens kansli- och miljöavdelning.

Belamring av allmän plats

För belamring av allmän platsmark, som byggställningar, bodar, upplag med mera krävs tillstånd från polismyndigheten, enligt ordningslagen.

Större upplag och uppställning av arbetsbodarna kan kräva bygglov. Kontakta kommunen i god tid för en eventuell ansökan.

Vite

Påbörjas grävningsarbeten utan grävningstillstånd eller om tillståndets villkor inte följs, har kommunen rätt att stoppa arbetet samt utkräva vite enligt gällande taxor och avgifter.

Innan arbete startar

Syn av arbetsområdet

Kommunen kan kalla ledningsägaren och eventuella entreprenörer eller underentreprenörer till syn innan ett grävtillstånd beviljas eller innan arbetet påbörjas. Synen kan omfatta följande punkter:

- Arbetsområdets omfattning
- Ledningens sträckning
- Gatans och övriga anläggningars standard
- Växtlighet och mark som berörs av arbetet, även upplag, transporter och gångtrafik
- Värdet av träd och buskar som måste tas bort på grund av arbetet
- Befintliga skador
- Funktionskontroll av rännstensbrunnar
- Skyddsåtgärder
- Omfattning av återställning
- Eventuell ändring av utformning får bara ske efter överenskommelse med Tekniska kontoret.

Kommunen upprättar ett protokoll med fotodokumentation efter genomförd syn och kompletterar tillståndsärendet i e-tjänsten.

I de fall då kommunen inte kallar till gemensam syn ska den sökande innan arbetet startar genomföra en egen syn över arbetsplatsen och arbetsområdet samt fotodokumentera det berörda områdets status enligt vad som anges ovan. Protokoll och fotodokumentation ska därefter kompletteras och läggas till i tillståndsärendet.

Utförande

Allmänt

Vid grävning eller utomstående användning av gräsmattor och parkytor gäller principen att allt ska återställas i minst samma skick som innan grävningen eller uppställningen skedde.

Detta innebär att sökande av grävtillstånd ansvarar för eventuell nyetablering av gräs, växter och dess etableringsresultat.

Uppställning, avstängning

Uppställning av bodar, maskiner, material med mera ska ske i samråd med tekniska kontoret och så att trafikstörningar minimeras. Om del av parkmark används för uppställning, transport, körning, upplag, byggbod eller annan verksamhet knuten till anläggningen måste kommunens parkenhet meddelas och godkänna detta. Denna yta ska tydligt märkas upp och avgränsas från övrig verksamhet. Ansvarig för arbetet ansvarar direkt för skötsel på uppställningsplatsen och dess absoluta närhet. Denna yta ska hållas välstädad och välskött. Tillgängligheten, till bostäder, butiker och arbetsplatser ska beaktas, med särskild tanke på

funktionsnedsatta. Skyddsanordningar ska ägnas fortlöpande tillsyn och vara märkta med entreprenörens namn.

Skydd av vegetation

Marken runt träd och buskar får inte utsättas för tryck genom uppställning av arbetsbodar, fordon och dylikt då detta kan medföra skador på rotsystem. För träd i parkmark med ohämmad växt avser skyddet marken innanför dropplinjen (kronans projektion). I ej tillämpliga fall, till exempel träd med pelarform, ska omfattningen av skyddet bestämmas av trädägaren/kommunen. Ytvatten ska avledas så att skador inte uppstår på närliggande områden eller anläggningar.

Grävning nära träd eller planteringar

Vid alla markarbeten ska speciell hänsyn tas till växtlighet, se bilaga 2. Träd får inte skadas, varken ovanjordiska eller underjordiska delar. Vid grävning i rabatt- eller buskageytor ska dessa återställas i ursprungligt skick. Vid nyplantering ansvarar återställaren för etableringsresultat upp till två år efter övertagandebesiktning.

Körning med maskiner innanför trädets droppzon (trädkronans diameter) får inte ske utan parkenhetens uttryckliga tillstånd och nödvändiga åtgärder. Trädrötter över 3 centimeter i diameter utanför droppzon får inte grävas av utan måste skäras av med välslipat skärverktyg.

Om växtlighet på allmän platsmark skadas eller måste tas bort och inte kan återställas är grävtillståndsinnehavaren ersättningsskyldig.

Skydd av ledningar, mätpunkter med mera

Entreprenören ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda närbelägna byggnader, anläggningar, ledningar och mätpunkter mot skador. Entreprenören ska även se till att material inte hindrar tillträde till eller döljer avstängnings- och inspektionsanordningar.

Flyttning/Rivning

Storgatsten, smågatsten, plattor, kantsten med mera som inte ska återanvändas är kommunens egendom och ska transporteras till av Tekniska kontoret anvisad plats, de ska vara rensade från fogmaterial.

Påträffas asfaltsmassor innehållande PAH (polyaromatiska kolväten) som är miljö- och hälsofarliga, ska de sorteras och skickas på deponi. Detta ska rapporteras till tekniska kontoret.

Renhållning, gräsklippning och snöröjning

Renhållning, gräsklippning, snöröjning samt underhåll av upplåtet område åligger entreprenören under byggtiden och till dess Tekniska kontoret besiktigat och godkänt arbetsområdet.

Brister

Påtalade brister beträffande trafik- och säkerhetsanordningar ska omedelbart avhjälpas, även utanför ordinarie arbetstid. Tekniska kontoret har alltid vid underlåtenhet rätt att utföra detta på entreprenörens bekostnad.

Återställning

Allmänt

Återställning med bär- och förstärkningslagren ska utföras i enlighet med anvisningar i den senaste utgåvan av AMA Anläggning. För läggningsdjup av kablar är det EBR-Standard som gäller.

Anläggning, arbetsområde och upplagsplatser ska återställas till ursprungligt skick, eller bättre. Arbetsområde och upplagsplatser ska efter att arbetet avslutats vara uppstädade. Skadade mätpunkter återställs av tekniska kontoret på entreprenörens bekostnad. Betäckningar ska anpassas till omgivande markhöjd.

Återfyllning upp till terrassyta

Man bör eftersträva att ha schaktets väggar jämna och med en jämn lutning uppåt från botten och i övrigt anpassat så att det går att komprimera materialet vid återfyllning. Återfyllning under terrass ska utföras med sorterat befintligt material eller material med samma tjälfarlighetsklass. **Gamla massor får inte återanvändas i överbyggnaden.** Lagren återställs i tjocklekar lämpliga för packning enligt tabell CE/3 i AMA. Bredder måste anpassas så att packningsredskapet kan utnyttjas helt.

Återfyllning över terrassyta i överbyggnad

Tjocklek likt befintligt, dock minst enligt tabellen nedan.

Krossmaterial (nytt material)		
Typ av gata	Förstärkningslager 0–100	Bärlager 0–32
Huvudgata, bussgata	400 mm	150 mm
Uppsamlingsgata, lokalgata, motveck	350 mm	150 mm
Gång- och cykelväg	200 mm	150 mm

Tillfällig beläggning

På belagda gator och gång- och cykelvägar med betydande trafik ska den återfyllda ytan direkt beläggas med kallasfalt (vintermassa) tills den färdigställs med nytt slitlager.

Under vinterperioden, då det kalla klimatet försämrar förutsättningarna för återställning med ordinarie toppbeläggning ska tillfällig återställning med kallasfalt (vintermassa) utföras direkt, detta gäller samtliga ytor.

Huvudgator med enbart bärlagergrus får inte öppnas för trafik.

Ansvar tills grävningen (lagningen) blir belagd med varm asfalt

Entreprenören har ansvaret för grävningen (lagningen) tills den är belagd med varm asfalt. Sker en grävning på vintertid så är det entreprenörens ansvar att grävningen (lagningen) är i gott skick tills asfaltsäsongen börjar och blir belagd med varm asfalt.

Asfaltbeläggning

All återställning av beläggning/asfalt utförs alltid av tekniska kontoret. Återställning av stenyta, plattyta, betongkantsten och råkantsten utförs i samråd antingen av entreprenören eller tekniska kontoret (se bilaga 1). Kostnaden för återställningen debiteras den sökande enligt gällande taxa. Priserna baseras på Adda-avtal. Utöver detta tillkommer ett påslag om 30 procent för framtida sättningar samt 12 procent för administration.

Återställning av gräsmattor/vegetationsytor

Återställning utförs av entreprenören. Gräsmattor ska vara jämna utan gropar, sättningar eller hjulspår. Det får inte heller finnas främmande föremål så som skräp, stenar eller grenar som hindrar eller försvårar normal skötsel.

Gräsyta ska planas av med harpad matjord och vältas så att ytan är jämn och stabil. Ytan ska vara fri från sten ner till 10 centimeter djup. Vegetationsytor iordningställs med jordförbättring, kalkning, gödsling och sådd/plantering enligt parkenhetens anvisningar. Etableringsbevattningsavtal av gräsfrö ska ske om behov föreligger. Naturmark återställs likt ursprunglig mark.

Återställning vid grävning intill kommunens träd

All återställning sker enligt parkenhetens anvisningar.

Inmätning

Avser anläggningsarbetet nedläggning av nya eller utbyte av befintliga ledningar i ny sträckning ska samhällsbyggnadskontoret kontaktas, de sköter inmätningen.

Besiktning

Efter inkommen slutanmälan med fotodokumentation gör kommunen besiktning av utfört arbete. Kommunen kan även anlita en extern opartisk besiktningsman för att genomföra besiktningen.

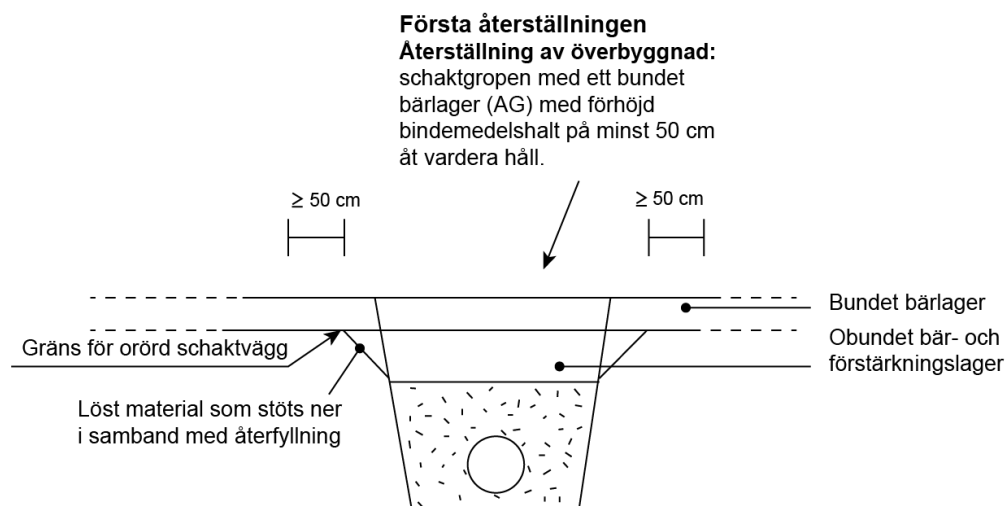
I de fall återställningen inte uppfyller de krav som ställts kräver kommunen att återställningen görs om. Detta sker på bekostnad av den som innehar grävtillståndet.

Under garantitiden för gräsmattor och vegetationsytor, normalt två år, ska entreprenören åtgärda eventuella sättningar eller andra fel orsakade av arbetet.

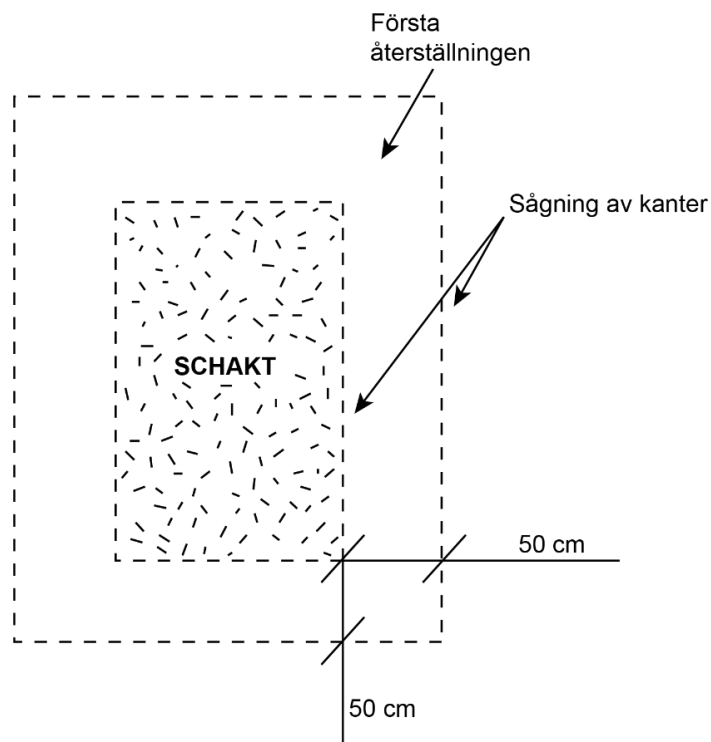
Bilaga 1 – Återställning av asfalt

Första återställningen

Första återställningen utförs av tekniska kontoret. Den befintliga beläggningen tas bort till ett avstånd av minst 0,5 meter från orörd schaktvägg.

Figur 1 Tvärsektion på första återställningen.

Figur 2 Omfattning av första återställningen.

Beläggningsens tjocklek

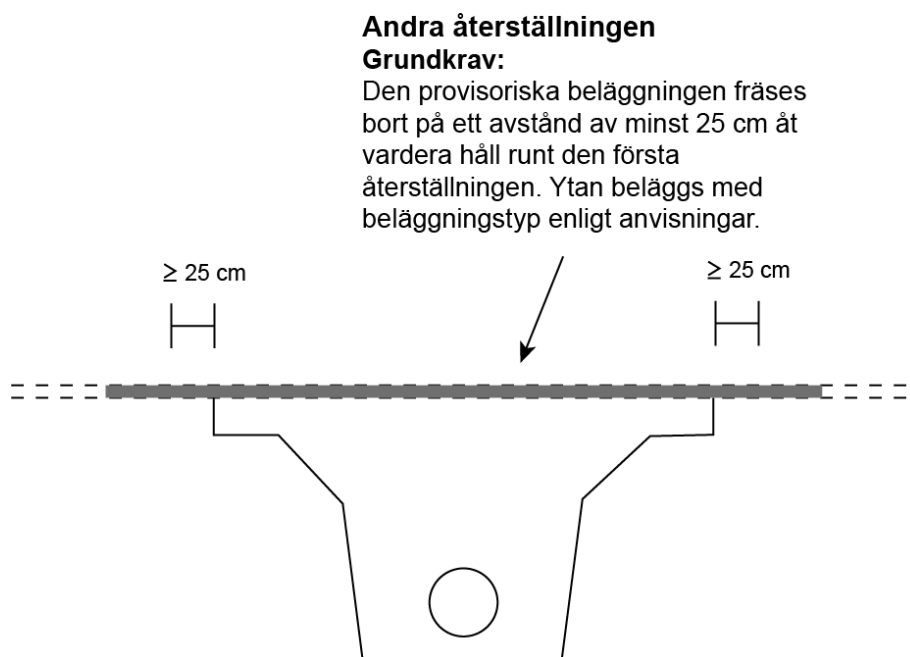
Beläggningsens tjocklek ska vara lika befintligt, dock minst enligt tabell.

Typ av gata	Återställning 1	Återställning 2
Huvudgata, bussgata	80 mm AGF 70/100	40 mm ABT 70/100 eller liknande
Uppsamlingsgata	80 mm AGF70/100	40 mm ABT 70/100 eller liknande
Lokalgata	40 mm ABT 70/100	
Motveck (bef. beläggning ca 4 cm)	40 mm ABT 100/150	
Gång- och cykelvägar	40 mm ABT 100/150	
Gångbana	40 mm ABT 100/150	

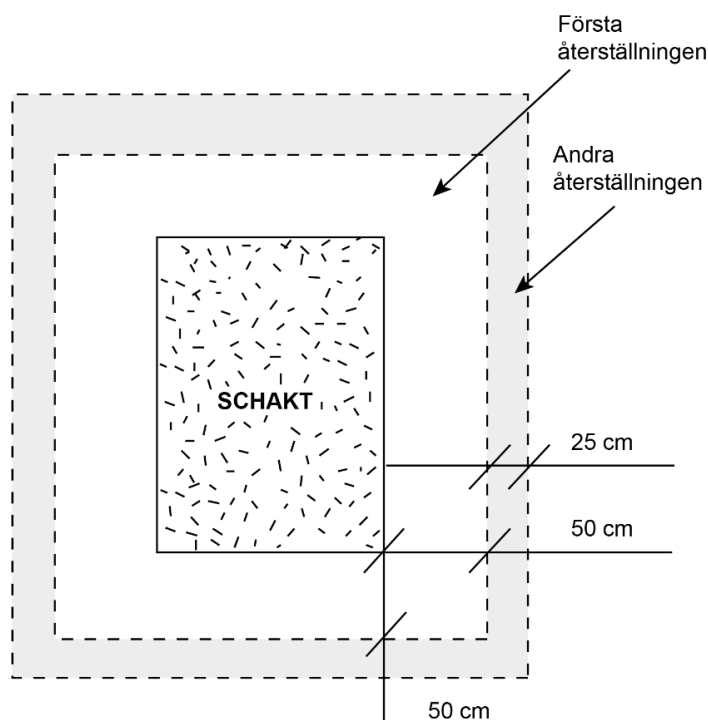
Andra återställningen

Andra återställningen utförs av tekniska kontoret minst ett år men högst två år efter första återställningen, eller i samband med annat av tekniska kontoret planerat arbete.

Vid den andra återställningen ska AG-lagret fräsas bort till det djup toppen ska läggas. Grundkravet är att återställningen omfattar hela den återställda ytan inklusive ett område runt detta på minst 0,25 meter åt vardera håll.

Figur 3 Tvärsektion av andra återställningen.

Figur 4 Minsta omfattning av andra återställningen.

Övrigt om återställningar i belagda ytor

- Gångbanor och refuger mindre än 1,5 meter: Läggs hela bredden.
- Gångbanor och refuger större än 1,5 meter: Om schakten, (inklusive skärning/sågning 0,5 meter från schaktkant) överstiger halva bredden, läggs hela bredden.
- Om det finns gamla lagningar: Såga upp så det inte blir två lagningar närmre varandra än 60 centimeter.
- Gammal beläggning tas bort om det återstår mindre än 0,5 meter till brunn, tomtgränsveck, väggkant eller kantsten.
- Inga skarvar i hjulspår.

Sättning av sten- och plattytta

Utförs av tekniska kontoret och betalas av entreprenören.

Vägmarkering, målning

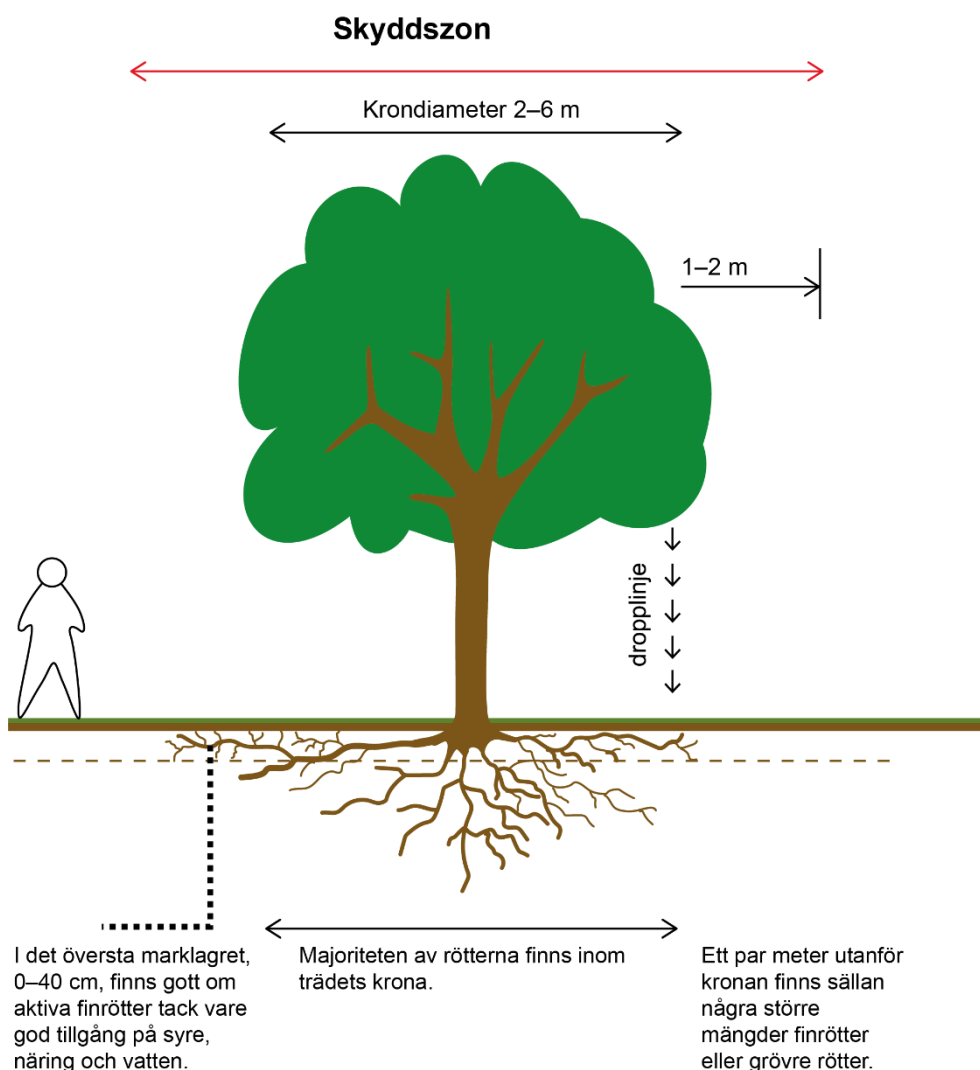
Utförs av tekniska kontoret och betalas av entreprenören.

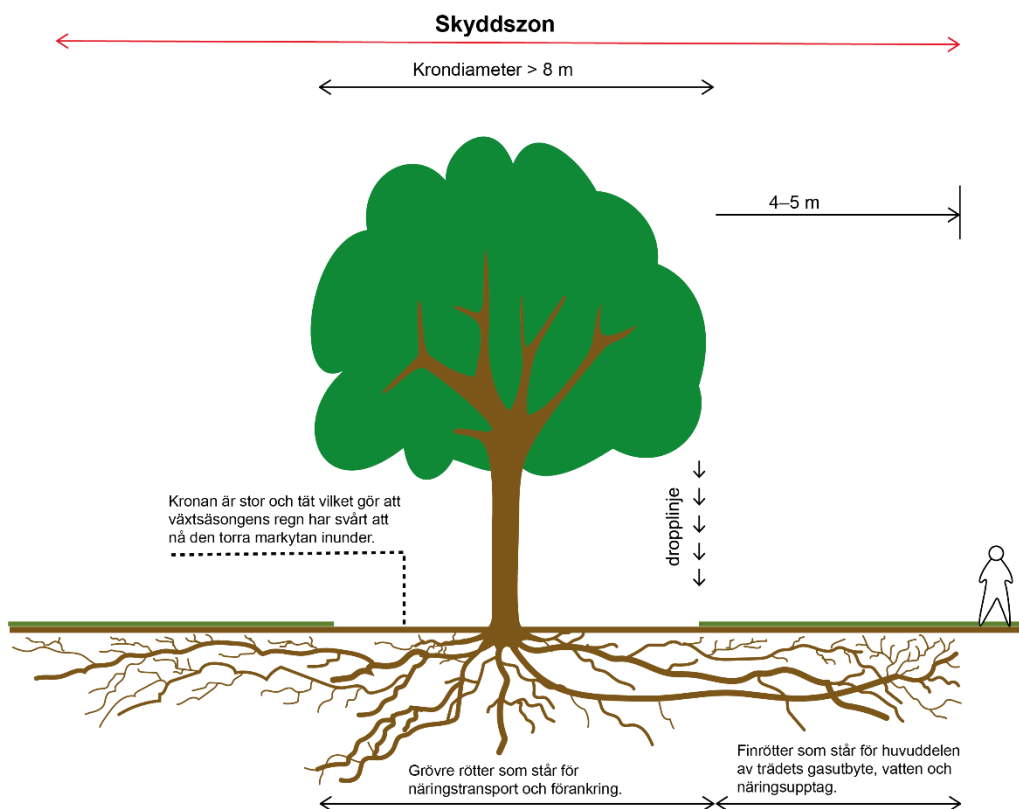
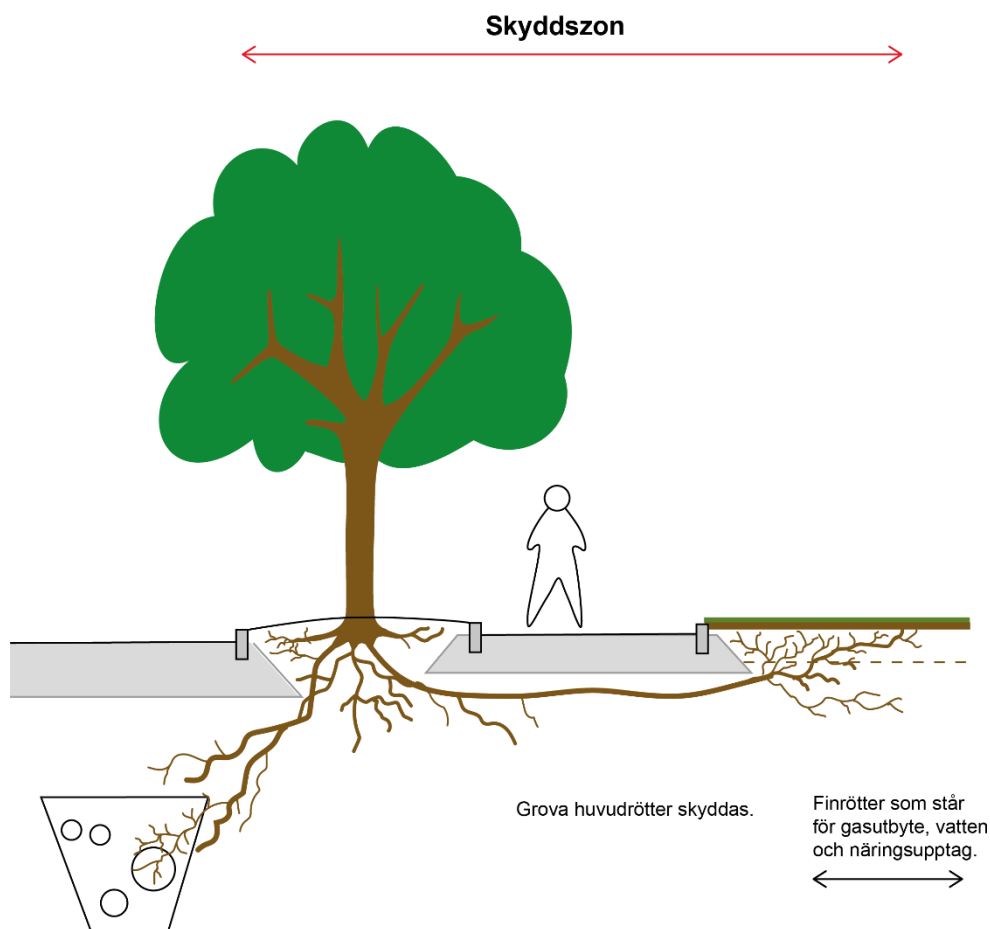
Bilaga 2: Grävarbete intill träd

Skyddszon för stora och små träd

Skyddszonen visar ungefär var trädets rötter finns. Inom denna zon är det förbjudet att gräva eller förändra marken. De fintrådiga rötterna nära markytan tar upp syre, vatten och näring, medan de grova rötterna stabiliserar trädet. Skador på rötterna kan allvarligt påverka trädets hälsa.

Rötter kan sträcka sig långt utanför kronans ytterkant och även leta sig långt under hårdgjorda ytor eller i en enda riktning. Det kan resultera i stora rotsamlingar i våra VA-ledningar eller långa tarmliknande rötter som sträcker sig under våra vägar för att komma åt gröna öppna ytor på andra sidan av en hårdgjord yta. Därför krävs extra försiktighet vid arbete nära träd som står i hårdgjorda ytor med dåliga markförhållanden, särskilt i stadsmiljöer.

Riktlinjer för skyddsåtgärder och skyddsavstånd

För att bevara befintlig vegetation krävs avspärningar och skydd från transporter och upplag. Skyddsåtgärder ska vara på plats och godkända innan arbetet startar. All personal ska känna till och följa skyddskraven, eftersom skador kan bli mycket kostsamma. Arbetet ska utföras enligt överenskommelse med parkenheten.

Inhägnad och stamskydd

Arbetsområdet runt trädet ska spärras av med stängsel eller motsvarande. Placeringen bestäms i varje enskilt fall eftersom rotsystem varierar.

Skydd mot kompaktering

Rötter skadas av markpackning och syrebrist. Därför ska ett avspärrat område om minst 4 meter utanför kronans ytterkant hållas fritt från grävning, tunga fordon, upplag och kemikalier.

Om fordon måste passera används ett tryckutjämnade skydd, exempelvis geotextil och makadam 32–63 mm som är avjämnat med samkross 0–32 mm, alternativt cellweb. Utbredningen bestäms från objekt till objekt.

Beskärning

Grova rötter (över 50 mm) bör inte skadas. Ett sätt att undvika att skada rötterna är att handgräva runt dem. Om rötter måste kapas ska snitten göras med grensåg eller sekatör för att undvika rötskador. Små rötter återbildas lättare, men måste skyddas mot uttorkning.

Stamskador

Barken skyddar det tunna, livsviktiga kambiumlagret. Skador här kan leda till att trädet försvagas kraftigt eller dör, och stammen kan bli en framtida brottpunkt vid exempelvis storm.

Skydd mot torka och kyla

Frilagda rötter ska omedelbart täckas med fuktigt material, till exempel säckväv, tills återfyllning sker. Vid minusgrader används halm eller markmattor för att skydda mot frost. Vid torka bör schaktets sidor vattnas och återfyllas så snart som möjligt.